

משטרת ישראל
אגף חקירות ומודיעין

-בלמ"ס-

נוהל זה הותר לעיון על פי חוק חופש המידע

			נהלי אח"מ
מספר: 300.01.038	תת-פרק: כללי	פרק: חקירות	
שם נוהל: תיעוד חקירה ע"י נחקר בהקלטה או בתרשומת			תאריך פרסום: 01/02/2014
			תאריך תחילה: 01/02/2014
			תאריך ביטול:
			נוסח: 1

מספר נוהל ישן 03.300.038

1. כללי

- א. נושא תיעוד חקירה ביוזמתו של הנחקר עולה חדשות לבקרים, בין שמדובר בתיעוד גלוי ובין שמדובר בתיעוד סמוי.
- ב. "תיעוד החקירה", הכוונה הן לתיעוד ע"י הקלטה והן לתיעוד ע"י תרשומת בכתב, הן לתיעוד גלוי והן לתיעוד סמוי (להלן: "תיעוד בחקירה").
- ג. ההוראות שלהלן מטרתן לקבוע מתי ובאלו תנאים ניתן להתיר לנחקר לתעד את חקירתו ובאילו פעולות מותר לנקוט כאשר הנחקר מתעד את חקירתו שלא כדין.
- ד. ההוראות נקבעו על בסיס הנחייה כתובה של פרקליטת המדינה, אשר גובשה יחד עם נציגי משטרה וכן על בסיס דיונים שבע"פ בנושא במשרד המשפטים יחד עם היועץ המשפטי לממשלה.

2. הבסיס החוקי

- א. סעיף 3 לחוק האזנת סתר, תשל"ט – 1979 (להלן: "חוק האזנת סתר"):
- "האזנה לשיחה והקלטתה, אף שהן נעשות בהסכמת אחד מבעלי השיחה, אסורות, ודינן כדין האזנת סתר, אם נעשו למטרת ביצוע עבירה או מעשה נזק..."
- ב. חוק העונשין, תשל"ז – 1977 (להלן: "חוק העונשין").
- ג. סעיף 23(א)(3) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), תשנ"ו – 1996 (להלן: "חוק המעצרים"):
- "שוטר מוסמך לעצור אדם אם יש לו יסוד סביר לחשד שאותו אדם עבר עבירה בת מעצר ו ... יש לו יסוד סביר לחשש ששחרור החשוד או אי-מעצרו יביא לידי שיבוש הליכי משפט ובכלל זה העלמת רכוש, השפעה על עדים או פגיעה בראיות בדרך אחרת".

- ד. סעיף 22 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], תשכ"ט – 1969 (להלן: "הפקודה"):
- "שוטר שעצר אדם ... רשאי לחפש בכליו או בגופו, בעצמו או על ידי אחר".

3. הנחיות

- א. נקודת המוצא –
- תיעוד חקירה ע"י נחקר ו/או הוצאת התיעוד, וכן תיעוד סמוי אל מחוץ לכותלי חדר החקירות, לאחר מתן הסבר לנחקר ואזהרתו בעניין, מעוררים חשש לשיבוש הליכי משפט.
- ב. בטרם תחילת החקירה –
- 1) יש להבהיר לנחקר, אשר קיים לגביו חשש כלשהו, כי הוא מעוניין לתעד באופן סמוי את החקירה, כי אסור לו עפ"י חוק לתעד את החקירה אלא באופן גלוי, וכל תיעוד כאמור יישמר במשמורת, כחלק מחומר החקירה.
- 2) יש להסביר לנחקר, כי בטרם תחילת החקירה זהו הזמן להוציא מכליו כל מכשיר הקלטה, אם ובמידה והוא מבקש להקליט את החקירה, שכן הקלטה סמויה מהווה עבירה על החוק, וגם לא תהווה ראיה קבילה בכל הליך משפטי.
- 3) כמו כן, יש להזהיר את הנחקר, שקיים לגביו חשש כלשהו, כי הוא מעוניין לתעד באופן סמוי את החקירה או כי הוא מעוניין להוציא את התיעוד מחוץ לחדר החקירות, כי הוא עלול להיות חשוד בעבירה של שיבוש מהלכי משפט (לפי סעיף 244 לחוק העונשין).
- ג. **בהקלטה גלויה ע"י הנחקר –**
- 1) כאשר נחקר מבקש להקליט באופן גלוי את החקירה, תקלטנה רשויות החקירה את החקירה, באם יש בידיהן את האמצעים לכך באותה עת. הקלטת החקירה ע"י הרשויות תייתר את הצורך בהקלטתה ע"י הנחקר.
- 2) במידה והנחקר מבקש להקליט באופן גלוי את החקירה בעזרת מכשיר שהביא עימו ואין בידי רשויות החקירה כדי לבצע את ההקלטה באמצעים שלהן – יש להציב את המכשיר במקום גלוי, מבלי שלנחקר תהיה גישה למכשיר, למעט לצורך החלפת קלטות במידת הצורך בזמן ההקלטה.
- המטרה – למנוע אפשרויות לערוך "מניפולציות" בהקלטה, כמו נסיונות להקליט דברים מסויימים ולמנוע הקלטה של דברים אחרים.
- מאותו טעם יודגש, כי על הנחקר לעשות שימוש בקלטות חדשות בלבד, אשר יוצאו מעטיפתן בחדר החקירה לנגד עיני החוקר.
- 3) על החוקר להימנע מכל מגע עם מכשיר החקירה ולכן המכשיר יופעל ע"י הנחקר בתחילת החקירה ויופסק על-ידו בסיומה, אלא אם יידרש להחליף קלטות במהלכה. המטרה – למנוע טענות לפיהן החוקר שיבש ההקלטה.

4) בתום החקירה יש לתפוס ולסמן את הקלטת (או הקלטות) כמוצג בתיק החקירה, לאחר שסומן עליה באופן ברור כי נעשתה לבקשת הנחקר, בציוד שסיפק הנחקר והופעל על – ידו בלבד.

ד. סרב הנחקר להקלטה גלויה בתנאים דלעיל בנימוק, כי אין הוא "סומך" על הרשות החוקרת –
1) על החוקר להסביר בשנית לנחקר, כי הקלטת החקירה באופן סמוי היא עבירה על החוק, בשל החשש כי הדבר יעשה למטרת שיבוש החקירה.
2) ניתן להפיג "חששותיו" של הנחקר ע"י כך שיימסר לו מזכר המאשר, כי בוצעה הקלטה של החקירה, לבקשתו, ומאשר גם, כי הקלטת תמצא בחומר החקירה.

ה. התעקש הנחקר על ביצוע הקלטה סמויה ו/או על הוצאת הקלטת מחדר החקירות או כשמהתנהגותו של הנחקר עולה חשד, כי הוא עומד להקליט, או מקליט בפועל, את החקירה באופן סמוי (חשד זה עשוי להתעורר למשל מתוך כך שהנחקר נוקט בדרך דיבור "המכוונת" להקלטה, או יוצר פרובוקציות "לצורך" הקלטה סמויה, או מתוך התנהגות המראה כי ברשותו מכשיר הקלטה אותו הוא מפעיל בסתר) –

1) על החוקר לבקש מהנחקר למסור לידיו את הקלטת ולסמנה ולנהוג בה כמוצג בתיק החקירה כחלק מחומר החקירה, תוך פירוט במזכר את נסיבות הקלטתה.
2) אם הנחקר, שהוזהר כאמור בסעיף קטן ב. דלעיל סירב למסור לחוקר את הקלטת למרות בקשתו והבטחתו של החוקר לשמור אותה בתיק כחלק מחומר החקירה, כי אז יש בהתנהגותו זו של הנחקר כדי לגבש נגדו חשד, כי ההקלטה הסמויה (אם אכן קיימת) הינה למטרה של ביצוע עבירה של שיבוש הליכי משפט בהיותה מכוונת לגרום נזק לחקירה.
3) מכאן שהחשד, העולה כנגד הנחקר הוא, כי הנחקר עובר או עומד לעבור עבירה של שיבוש הליכי משפט לפי סעיף 244 לחוק העונשין וכן עבירה של האזנת סתר אסורה (שבצידה חמש שנות מאסר) לפי סעיפים 3 ו-21(א) לחוק האזנת סתר (ר' סעיף 3 לחוק זה בפיסקה 2.א. להנחיה זו).

ו. כאשר החשד דלעיל הוא מבוסס, ממשי וקונקרטי –
1) קיימת סמכות מעצר ביחס לנחקר מכח הוראות סעיף 23(א)(3) לחוק המעצרים.
2) לסמכות המעצר נילוית סמכות החיפוש על גופו של העצור, מכח סעיף 22 לפקודה.
3) אם נמצא מכשיר הקלטה על גופו של הנחקר – ניתן לתפוס את המכשיר ואת הקלטת מכח הוראות סעיף 32 לפקודה.
4) על החוקר להיוועץ עם מפקדו הישיר בטרם תינקטנה פעולות המעצר, חיפוש ותפיסה, כמפורט לעיל.
5) במקרים המתאימים, כגון תפיסת מכשיר ההקלטה והקלטת כתוצאה ממעצר וחיפוש (ולא מסירתם ע"י החשוד מרצונו), יש לשקול פתיחת תיק חקירה נפרד כנגד החשוד בגין האזנת סתר אסורה ושיבוש הליכי משפט, או נסיון לבצע עבירות אלו.

ז. באשר לתיעוד החקירה ע"י תרשומת בכתב -

- (1) נחקר, המבקש לתעד בתרשומת את חקירתו בזמן החקירה – יומלץ לפניו, ע"י רשויות החקירה, לנקוט בתיעוד ע"י הקלטה, בין אם הקלטה ע"י הרשויות (כאשר הדבר ניתן על-ידן) ובין אם ע"י מכשיר הקלטה וקלטות משלו, הכל כמפורט בסעיפים ג.ד. דלעיל, בשנויים המחוייבים.
- (2) נחקר, אשר תעד את חקירתו בתרשומת במהלך החקירה – יש לוודא, כי התרשומת תשאר בחדר החקירות ותצורף לתיק, כחלק מחומר החקירה.
- (3) נחקר, אשר תעד את חקירתו בתרשומת ומתעקש להוציאה מחדר החקירות למרות אזהרתו כמפורט בסעיף קטן ב. דלעיל ולמרות בקשתו והבטחתו של החוקר לשמור את התרשומת בתיק כחומר חקירה, יש בהתנהגותו זו של הנחקר כדי לגבש חשד, כי התרשומת נערכה למטרה של ביצוע עבירה של שיבוש הליכי משפט.
- (4) כאשר החשד דלעיל הוא מבוסס, ממשי וקונקרטי - קמות לו לחוקר סמכויות מעצר, חיפוש ותפיסה כמפורט בסעיפים ג.2. וד. דלעיל, אשר מכוחן ניתן לתפוס את התרשומת.
- (5) משנתפסה התרשומת, המתעדת את החקירה, יש לנהוג בה כמוצג בתיק החקירה, ובנוסף לצרף מזכר המפרט את נסיבות עריכתה ותפיסתה.